

Փ Ա Ռ Է Ն Ե Պ Ս. Մ Ե Լ Ք Ո Ն Ե Ս Ն

Տարւոյս Հոկտ. ամսի 21ին, խաղաղ պայմաններու ներքեւ, իր հոգին աւանդեց Կիլիկեան Միաբանութեան երիցագոյն անդամը Փառէն Եպս. Մելքոնեան, Երուսաղէմի մէջ: Համաձայն իր կտակին փափաքած էր որ թաղուի Երուսաղէմ. եւ հետեւաբար զինք խնամողներ զգալով որ իր երկարամեայ եւ արկածալից կեանքին պատրոյզը կ'առկայժի արդէն, զինք Երուսաղէմ փոխադրելու քարեմիտ փութկոտութիւնն ունեցած էին: Հասաւ անկեալ Հոկտ. 20ի երեկոյեան, պատգարակով. մեծ հոգածութեամբ զետեղուեցաւ Ս. Աթոռոյս Միաբաններու յատուկ սենեակներէն մէկը. ուշքը թէեւ վրան էր բայց հոգեվարքի հերքը զգալի էր: Առանձինն հիւանդապահուհի Նշանակուեցաւ որ հսկեց իրեն հետ ամբողջ գիշերը անպակաս ընելով պահանջուած ամէն խնամք: Պատր. Փոխանորդ Տ. Սուրէն Սրբազան եւ Լուսարարապետ Տ. Ենորհք Եպս. Նոյն երեկոյին Հաղորդեցին զինքը ըստ օրինի: Վատահ ենք որ վերջին այս Թոշակն ալ, Երուսաղէմ ապահով հասած ըլլալու հիտակցութեան հետ, հոգեկան մեծ մխիթարութիւն պատճառեց Աստուծոյ տառապեալ այս բարձրաստիճան պաշտօնեային: Խաղաղ գիշեր մը անցնելէ վերջ՝ առաւօտեան ժամը 10ին մարեցաւ իր երկրաւոր կեանքը, նման կանթեղի մը որ կը շիջի ծիթախիւղին սպառնելովը:

Նոյն օրը, յետ երեկոյեան ժամերգութեան, մարմինը կանոնական լուացումէ եւ հանդերձուելէ վերջ, տարուեցաւ իր սենեակէն եկեղեցի: Ս. Աթոռիս ամբողջ Միաբանութիւնը եւ Ժառնգ. վարժարանի աշակերտութիւնը՝ հանդիսապետութեամբ Պատր. Փոխանորդ Դեր. Տ. Սուրէն Եպս. թափօր կազմած, պատշաճ շարականներու երգեցողութեամբ, եւ աւետարաններու ընթերցմամբ, առաջնորդեց մարմինը Մայր Տաճար, ուր մնաց ամբողջ գիշերը: Յաջորդ առաւօտ կատարուեցաւ մարմինին օծումը Ս. Պատարագի ընթացքին ձեռամբ Սմնն. Սրբազան Պատրիարք Հօր որ խօսեցաւ դամբանականը, վեր հանելով հանգուցեալի կեանքին եւ ծառայութեան պատկերը: Յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը նախագահութեամբ Սմնն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ ի ներկայութեան ամբողջ Միաբանութեան եւ աշակերտութեան: Մարմինը ամփոփուեցաւ Մատենադարանի կից, եպիսկոպոսաց յատուկ գերեզմանատան մէջ, Պարգեւ Եպս. կողքին: Փառէն Եպս. յուզումնալից կեանքի ամբողջ տեւողութեան, հաւանաբար միակ ըրծանքն էր որ լիովին գործադրուեցաւ համաձայն իր փափաքին:

Փառէն Եպս. ծնած է 1873ին, Էհնէշ, աւազանի անուամբ՝ Ներսէս: Հայրը, Մելքոն, Սասունցի՝ եւ արհեստով ոսկերիչ. իսկ մայրը, Խաչ-Խաթուն, եկեղեցասէր կին մը: — 1875ին ընտանեօք կը փոխադրուին Էհնէշէն Այնթապ: — Նախնական կրթութիւնը ստացած է Այնթապի Ազգ. Ներսէսեան վարժարանի եւ Վարդանեան կրթթարանին մէջ: — 1890ին Արմաշի Դպրեվանքը ղրկուած է Կրօնասիրաց Լիկերութեան կողմէ: Սարկաւազ ձեռնադրուած է 1893ին Դպրեվանքի վերատեսուչ Մաղաքիա Սրբեպիսկոպոս Օրմանեանէ, Չարխափան Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, իսկ կուսակրօն քահանայ՝ 1896ին, օծակից ունենալով՝ ի միջի այլոց, Թորգոմ Պատր. Դուշակեանը:

1898ին վարդապետական գաւազանի իշխանութիւն ստացած է, իսկ 1908ին՝ Ծայրագոյն վարդապետութեան աստիճան՝ Օրմանեան Պատրիարքէն ի Կ. Պոլիս:

Վարած է առաջնորդական, ուսումնական եւ այլ պաշտօններ:

Եղած է Սղերդի Առաջնորդ, 1899 - 1905:

Մարաշի Առաջնորդական Տեղապահ 1905 - 7, ապա՝ հրաժարած:

1908ին՝ Արմաշի Դպրեվանքին ելեւմտից տեսչութիւնը ստանձնած:

Ատանայի եղեռնին հետեւանքով եկեղեցականի պէտքը զգալի դարձած ըլլալով՝ Պոլսոյ Պատրիարք եղիշէ Արքեպս. Դուրեանի կարգադրութեամբ եօթը քահանանքով ղրկուած է Կիլիկիա: Երջանկայիշատակ Սահակ Կաթողիկոսի կողմէ նշանակուած է Առաջնորդ Հանոյ: Ապա կանչուած է որբախնամի գործին եւ կարեւոր դեր ունեցած է Կիլիկեան Ազգային որբանոցներու կազմակերպութեան գործին մէջ, փոխարինելով Գնէլ Ծ. վարդապետ Դալէմբէրեանը: Փառէն վարդապետ նուիրումով կը ծառայէ Հայ Որբախնամին, նախ իբրեւ Տէօրթ-Եոլի Ազգ. Որբանոցին Տեսուչ 1909-1911, յետոյ՝ Տէօրթ-Եոլի եւ Հասանպէյլի Որբանոցներուն միացումով՝ Հասանպէյլի մէջ՝ 1911-13:

1913ին անցած է Այնթապ ստանձնելու համար Կիլիկեան ձեմարանի գիշերօթիկ բաժնի տեսչութիւնը եւ մատակարարութիւնը: — Պաղտատի Դաւառական Ժողովին կողմէ Առաջնորդ ընտրուելով՝ 1915ին անցած է Պաղտատ: Համաշխարհային առաջին պատերազմի այդ դժուարին եւ տառապազին պայմաններուն մէջ, 1915-1917ի շրջանին, կը վարէ Պաղտատի Առաջնորդութիւնը: 1917ին կը հրաժարի Պաղտատի Առաջնորդութենէն «ազատագրուած Հայաստան» երթալու համար: — Թաթար-Պոլշեփիկ բախումներու պատճառաւ, չի կրնար Հայաստան անցնիլ, այլ՝ քահանայագործութեամբ ու զաղտնի ուսուցչութեամբ կ'ապրի Ռուսիոյ մէջ, մինչեւ որ 1919ին կը հրաժարի Հայաստան մտնելու մտադրութենէն եւ կ'անցնի Պոլիս: — 1920-21 կը կարգուի քարոզիչ Նարյը Դափուի եւ ապա Դում Դափուի եկեղեցիներուն:

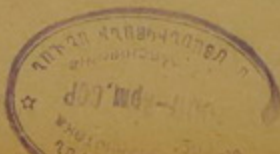
1921ին, Տէօրթ-Եոլի առաջնորդական փոխանորդ կը կարգուի, եւ Քէլէկեան եւ Սիսուան որբանոցի որբերուն հետ կ'երթայ Ալեքսանտրէթ:

1923-24 վարած է Հալէպի կաթողիկոսական փոխանորդութիւնը՝ տազնապալի պայմաններու տակ: — Հակառակ իր վրայ բանեցուած կուսակցական ճնշումներու, կը մնայ պատնէշին վրայ, մինչեւ որ Տոհմունի եփրեմ Ծ. վարդապետ առաջնորդական տեղապահ կ'ընտրուի, որուն կը փոխանցէ գործերը եւ ինք այնուհետեւ կը զբաղի հովուութեամբ, ի Թրիփոլի՝ 1924-25, ձիւնի՝ 1926, Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան մէջ՝ 1926-28, Կրկին ձիւնի 1929-30:

1930ին, երբ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը կը հաստատուի Անթիլիասի մէջ, Փառէն վարդապետ, Աթոռակից Բարգէն Կաթողիկոսի հրաւերով կը մտնէ Կիլիկեան նորակազմ Միաբանութեան շարքերէն ներս եւ հաւատարմօրէն կը ծառայէ Կիլիկեան Աթոռին: Դպրեմանքէն ներս կը ստանձնէ դասեր, եւ կը դասաւանդէ մինչեւ իր եպիսկոպոսացումը 1947 թուականին ձեռամբ Դարեգին Կաթողիկոսի:

Փառէն Եպս. Մելրոնեան օրէնսգէտ ու ծիսագէտ հոգեւորական մըն էր: Զերմ պաշտպան հայրենի աւանդութիւններուն եւ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ միասնականութեան: Մաքառած է կաթողիկեան խեղաթիւրումներու դէմ, ՀԱՍԿ ամսագրի 1940-49 տարիներու թիւերուն մէջ հմտալից յօդուածներով: — Դրած է Հայկական Պատարագամատոյցի մասին ուսումնասիրութիւն մը: ՀԱՍԿի մէջ ունի նաեւ անդենական կեանքի մասին խորհրդածութիւններու շարք մը:

Աստուած ի լոյս երեսաց իւրոց հանգուցէ զհոգի տառապակոծ ծառայի եւ անձնդիր պաշտօնէի եկեղեցւոյ իւրոյ:

● ԴՆ. 1 Հոկտ. — Առաւօտեան ժամը Տին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ի գլուխ Միաբանութեան, բացումը կատարեց ժող. Վարժարանի և Ընծայարանի, և ապա Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի 1957-1958 ուսումնական տարեշրջանին:

● ԵՆ. 3 Հոկտ. — Կէսօրէ վերջ, Քաղաքի Ամերիկեան Հնագիտական Ուսումնարանի Տնօրէնութենէն եկած հրաւերին ընդառաջելով, զորոյցական վերամուտի առիթով տրուած թէյ-յաւելանին ներկայ գտնուեցան Հոգ. Տ. Թորգոմ Վրդ. Մանուկեան և Տիար Կարպիս Հինդլեան:

● ԵՆ. 10 Հոկտ. — Կէսօրէ առաջ, Հին Քաղաքի Ոստիկանապետ Պաքըր Պէյ իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

● ԴՆ. 16 Հոկտ. — Աւետայի Ընդհ. Տնօրէնութենէն եկած հրաւերին ընդառաջելով, Աւագաստօր Պանդոկին մէջ, ի պատիւ Ամերիկեան Գօկլէյի անդամ Տիկ. Յրանտիս Պոլիքրի տրուած Բօքսի Բարքիին ներկայ գտնուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, հետեւեալներէն Ս. Կարգման Հոգ. Տ. Վազգէն Արդ. Գրգորեանն ու Տիար Կարպիս Հինդլեան:

● Կիր. 3 Նոյ. — Կէսօրէ վերջ, Գեր. Տ. Սուրէն Եպս. Քէմնահեան և Տիար Կ. Հինդլեան ներկայ եղան Աղարթայի ճամբուն վրայ նորահասոյց Անկեղանոցի բացման հանդիսութեան՝ որուն կը նախագահէր Պապական Նոսրիս:

● ԲՆ. 4 Նոյ. — Օսմանեան Դրամատան Տնօրէնութենէն եկած հրաւերին ընդառաջելով, Ամերիկեան Գոյօնի քահանայ մէջ, ի պատիւ Լոնտոնի Օսմանեան Դրամատան Ընդհ. Տնօրէն Պր.

Վ. Սթուարթ Մաքլիս տրուած ընդունելութեան ներկայ եղան Հոգ. Տ. Զաւէն Վրդ. Ձինչլեան և Տիար Կարպիս Հինդլեան:

● ԵՆ. 7 Նոյ. — Երեսօղէմի Ամերիկեան Ընդհ. Հիւպատոսի և իր տիկնոջ՝ Տիկ. Յրանտիսի կողմէ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, հետեւեալներէն Հոգ. Տ. Թորգոմ Վրդ. Մանուկեանը, Հոգ. Տ. Վազգէն Արդ. Գրգորեանն ու Տիար Կարպիս Հինդլեան:

● ԴՆ. 12 Նոյ. — Աէուտի Արարիոյ Վեն. Թագաւորի Գահալայութեան տարեգարծի առիթով, իրենց Հիւպատոսարանին կողմէ եղած հրաւերին ընդառաջելով, Աւագաստօր Պանդոկի մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցաւ Գեր. Տ. Սուրէն Եպս. Քէմնահեան, հետեւեալներէն Դիւանապետ Հոգ. Տ. Զաւէն Վրդ. Ձինչլեանը, Աւագ Թարգման Հոգ. Տ. Վազգէն Արդ. Գրգորեանն ու Տիար Կարպիս Հինդլեան:

● ԵՆ. 14 Նոյ. — Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի Ծննդեան 23րդ տարեգարծին առիթու, Հարամ էլ Շէրիֆի Մեծաւորին կողմէ տարուած թէյ-յաւելանին ներկայ եղան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Գեր. Տ. Սուրէն Եպս. Քէմնահեան, Հոգ. Տ. Վազգէն Արդ. Գրգորեան և Տիար Կ. Հինդլեան:

● Ուր. 22 Նոյ. — Լիւանիի Անկախութեան տարեգարծին առիթու, Քաղաքիս Լիւանիեան Հիւպատոսարանին մէջ տարուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, հետեւեալներէն Հոգ. Տ. Հայկասէր Վրդ. Պայրամեանն ու Տիար Կարպիս Հինդլեան:

ՊՕՂՈՍ ՊԱՊԱ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

Հոկտ. 8ին ի Տէր հանգեալ վանուցս աշխատաւոր Միաբաններէն Պօղոս Պապա Քէշիշեան, գրեթէ 100ամեայ հասակի մէջ: Հանգուցեալը ծնած էր Էվէրէկ՝ 1857ին և 1922ին ընդունուած էր ի շարս Ս. Աթոռոյ Միաբանից: Ծառայած է որպէս խոհարարի օգնական, որպէս ժամակոյց Ս. Հրեշտակապետաց վանուց, և Ս. Գլխադրի պահապան: 1952էն ի վեր արդէն հանգստեան կոչուած էր:

Թաղման կարգը կատարուեցաւ ԴՆ. Հոկտեմբեր 9ին Ս. Էջմիածին մատրան մէջ, և մարմինը ամփոփուեցաւ Զամ-Թաղի պուրակ-գերեզմանոցին մէջ:

Հանգիստ յաւիտեան կան իր բարի հոգիին:

ՌԱՖԱՅԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ցաւով իմացանք նաեւ Կիպրոսի ծանօթ ազգայիններէն և ՍԻՌՆի պատուակալ գործակալ Տորթ. Ռաֆայէլ Սրմատունիի մահը: Հանգուցեալը Կիպրոսի մէջ ծանօթ էր երկար տարիներու իր ազգանուէր և եկեղեցանուէր գործունէութեամբ: — Աստուած երկար տարիներու իր ազգանուէր և եկեղեցանուէր Տիկնոջ և պարագաներուն և ի լոյս երկնային միսթարութիւն պարգեւէ հանգուցեալի Տիկնոջ և պարագաներուն և ի լոյս երեսաց իւրոց հանգուցէ պատուական Տորթօրը: